

Городнича К. В., Цимбалюк С. Я.

Національний університет державної фіскальної служби України

ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

Участь України в євроінтеграційних процесах сприяє розширенню співробітництва з іншими країнами у багатьох напрямках, сприяє міжнародній інтеграції нашої держави. Також Україна прагне знайти в ЄС партнера, що допоможе країні створити та реалізувати досконалу Концепцію сталого розвитку, якої у нас сьогодні не існує, чого не можна сказати про інших країн-членів ЄС.

Враховуючи пріоритетний напрям України на зближення стосунків з ЄС та подальший вступ до союзу, досить важливим елементом економічної інтеграції є дослідження екологічних аспектів функціонування даного союзу, а саме сталого розвитку та визначення перспектив для України стосовно даного питання.

В «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» зазначається, що перехід національної економіки до стандартів економічно безпечного виробництва і споживання з метою забезпечення сталого економічного розвитку, в цілому викликаний все більш зростаючою залежністю вітчизняної економіки від зовнішніх, здебільшого негативних факторів, серед яких найбільш суттєвими є обмеженість та висока вартість енергетичних ресурсів, нераціональне використання сировинної бази та робочої сили. Серед факторів, які визначають низький рівень ефективності використання ресурсів визначено такі: висока ресурсоємність ВВП, яка в 2-3 рази перевищує середній рівень, досягнутий в країнах ЄС; низький рівень глибини переробки мінеральної сировини; зростання обсягів експорту сировини і продукції з неї (так, сьогодні Україна експортує понад 85% металу, що виробляє вітчизняна металургія) [1].

Нині в Україні переважає екстенсивний шлях розвитку економіки і ключовим джерелом фінансування економічного розвитку є мінерально-сировинні ресурси, які складають значну частку експортних прибутків. Тож досить важливим є оптимізація діяльності, налагодження виробничих процесів враховуючи сталий розвиток. В Україні поглиблюються ресурсно-екологічні проблеми, які проявляються в забрудненні та деградації навколишнього середовища, земель, збільшенні кількості та поглибленні техногенних загроз.

Ситуація, що склалася, є наслідком відсутності стратегії переведення економіки України на інноваційний шлях розвитку, формування національної інноваційної системи, яка забезпечувала б його реалізацію, неналежного використання методів планування на всіх рівнях управління (системного аналізу, прогнозування, оптимізації, програмно-цільових методів управління), недостатнього рівня інноваційної культури працівників органів державної влади [2, с.102]

Вирішення цих та інших проблем потребує державних рішень стосовно збереження та відновлення біосистеми країни, переорієнтацію населення на «розумні» потреби та забезпечення ефективного сталого економічного розвитку країни на основі нових знань, високих технологій та інновацій, у відповідь на євроінтеграційні виклики.

Враховуючи те, що Україна може бути учасницею сучасних інтеграційних процесів лише виконавши низку завдань із впровадження інноваційних рішень у світову економіку, необхідно спрямувати спільні зусилля на програму екологізації України (табл.).

Існує реальна для України небезпека з боку країн ЄС у разі реалізації проекту «екологічної завіси» при стійкому небажанні держави планувати та реалізовувати екологічні програми мінімізації шкідливості галузей господарства. Тому, стратегічно важлива розробка і планомірне впровадження стандартів за вимогами ЄС, зокрема, механізму моделі сталого еколого-економічного розвитку.

Враховуючи євроінтеграційний настрій України та виконання вимог у сфері охорони довкілля, які тісно пов'язані з економічним розвитком необхідно:

- по-перше, реформувати систему органів державного управління в сфері користування природними ресурсами, а, відповідно, охорони навколишнього середовища, що дозволить посилити контроль за використанням природних ресурсів та контроль за викидами, скидами і утилізацією відходів;

- по-друге, створити орган виконавчої влади чи департамент, який би прискорював та поглиблював євроінтеграційні зв'язки між Україною та ЄС і, тим самим узгоджуючи перспективні еколого-економічні програми, забезпечував еколого-економічну безпеку держави.

Отже, у відповідь на євроінтеграційні виклики щодо переходу України на модель сталого розвитку, паралельно з вирішенням ресурсно-екологічних і соціальних питань, включаючи підвищення рівня добробуту населення, необхідно ефективне співробітництво з міжнародними організаціями з питань сталого розвитку, запровадження найкращого досвіду та передових досягнень в галузі науки та економіки,

впровадження принципів соціальної справедливості, вирішення соціальних проблем, стабілізація демографічної ситуації, зниження рівня захворюваності та збільшення тривалості життя.

Таблиця

Програма першочергових заходів екологізації економічного розвитку країн членів ЄС та України

Політика екологізації країн-членів ЄС	Програма екологізації України
Політика у сфері охорони природи та її реалізація	
Впровадження екологічних міркувань у державну політику	Створення ефективної системи інструментів екологічної політики
Посилення нагляду за використанням природних ресурсів	Формування громадської свідомості для підтримання охорони довкілля
Врівноваження інтересів екологічної та зовнішньоторгівельної політики	Впровадження спільної екологічної політики на всіх рівнях
Впровадження спільної екологічної політики на всіх рівнях	Запровадження ефективної донорської підтримки для створення наукового потенціалу у сфері формування та реалізації екологічної політики
Фінансування екологізації економічного розвитку	
Формування та підтримка екологічних фондів	Аналіз витрат на охорону довкілля
Підготовка проектів у сфері екологізації виробництва	Дослідження механізмів фінансування екологізації економіки
	Створення сприятливого інвестиційного середовища для фінансових вкладів у сферу охорони довкілля
	Застосування загальноєвропейських стратегій фінансування екологізації економічного розвитку

Джерело [3]

Список використаних джерел:

1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (проект). *Офіційний сайт Верховної Ради України (Комітет з питань освіти і науки)*. URL: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920&cat_id=46017&showHidden=1
2. Шевчук В.Я. Проблеми сталого розвитку України. «БМТ». 2016. С. 423.
3. Хвесик М.А. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України. 2014. С. 776.
4. Human Development Report 2015. Work for Human Development. United Nations Development Programme. 1 UN Plaza, New York, NY 10017, USA. URL: <http://hdr.undp.org/en/2014-report> (дата звернення: 28.10.2018)

З М І С Т

Секція 1.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Гончар С. В., Корчемлюк Н. С., Сагайдак І. С. ЕНЕРГЕТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	16
Городнича К. В., Цимбалюк С. Я. ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ	19
Губська Д. Ю., Філіпюк І. М., Чорна Т. М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОСТІ, БЕЗПЕКИ, ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ Й ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МІСТ І НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ	23
Желибо Е. П., Проценко А. И. УКРАИНА НА ПУТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	27
Кобилянський О. В., Заюков І. В. ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ	33
Патока І. В. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО ПРОСТОРОВОВОГО РОЗВИТКУ	42